

XI.

MAGYAR MŰSA

NYOMTATTATOTT PO'SONBAN
SZENT ANDRÁS HAVÁBAN.

I 7 8 7.

*Egy Napkeleti Hertzeg-Urfinak a' Világban-
való Utazása.*

Egy napkeleti Hertzeg-Urfi, ki igen magánosan és minden emberektől el-zárattatva neveltetett vala, azt végezte magában, hogy Világra mennyen, és lássa-meg, hogy mitsoda állapotú és idejű emberek élnek leg-nagyobb gyönyörűségben és boldogságban ezen a' Világon.

Elsőben tsak azokat a' különös mulató Társágokat látogatta-meg, a' melyekben tsak az egy idejű Ifjak gyűltek-öszve. Valahová tsak ilyen helyre ment, sohol sem talált egyebet, hanem jó kedvet és vigáfságot, és semmit egyebet nem hallott, hanem Örömmek szavát és bátorságnak hahoráját. De ez nem fokkaig tartott; annak-okaért a' Hertzeg ezen Társaságokat meg-unta. Én nem tudom, így szólott az ő Hopmesterének, hogy miért vagyok én mind tsak szomorú és nyughatatlan, holott körülöttem minden örvendetes. — Hifzi-é Hertzegséged, monda néki az ő Hopmestere, hogy ezek az emberek mind olyan vigák és nyugottak volnának az ő fzíveikben,

ben, a' mint azt kívül mutatták? Légyen bizonyos benne, hogy nékiek, mint Hertzegségnek nagyobb tsendcségek és vídamságok nintsen, és én álhatatofon hízfem azt, hogy ellenben egy fintsen közöttök, a' ki mind azon félelmes pillantattól ne rettegne, a' melyben ötet a' maganofság az ő kinzó gondolatainak adja.

A' Hertzeg még tsak tizenkét efsztendős vólt; de az okos nevelés által már olyan okos és helyes ítelet-té. télü vólt, hogy mások hízf efsztendős korokban sem szoktak olyan tökéletességre menni. Tsak hamar által-látta, hogy a' valóságos bóldogságot az ugy mondatott víg Társaságokban fel-nem-találhatná, mivel az azokban legkifsebb részben talátrathatnék. Monda azért az ő Hopmesterének, hogy a' bóldogságot valahól még is fel kelle-ne keresni. Elöttem az egész Világ nyitva vagyon; azért hólnap útnak indúlok, hogy fel keressük valahol.

A' Hertzeg egy Remetét hallott a' Nílus Víz-fzakadásajánál lakni, kinek szentségét egész Áfiában befszéliik vala. El-vegezte azért magában, hogy ezen Remetéhez mennyen, és láfssa-meg, ha ne talámtán nem találja-é meg a' bóldogságot a' Magánofságban; és valyon egy olyan ember, kit a' Vénség és Virtus tífztelettel méltónak tette nek, nem taníthatya-é meg ötet egy olyan Mesterségre, melly által a' Rofzfzat vagy el-távoztathafsa vagy még türhetöbben szenvedhelfe; egy olyan Mesterségre, a' mellyben állana, a' mint a' Hertzeg tartya vala, az embernek egész bóldogsága.

Az ő Nénnye, egy tizenöt efsztendős Hertzeg Kíafzfzony hasonlóképpen rá-vette magát, hogy az ő Ötsét a' Remetéhez kövefse. Két nappal azután el-indú

táék

tak, és mindjárt uttyoknak kezdetében, midőn egy legelő mezőn mennének kereftül, hol a' Pásztorok az ő Juh nyájjaikat őrzötték, és a' Bárányok a' Réten ugrándoztak, így szólott a' Hertzeg Kis-afzfzonymnak és Hertzeg Urfinak a' Hopmester: Ez az az élet, mely az ő ártatlanságáért és tsendeségéért annyira el-hirefittetett. Leg alább vagy két órát mulásunk ezeknél az embereknél, és látsuk-meg, ha valyon a' bődög életnek nagy ritkát nem lehetne-é fel-találni az ő ártatlan egygyűgyűségekb.

Ezen javallás tettett nékiek, és holmi apró ajándékok és barátságos kérdezösködések által akartak a' Pásztoroktól tudakozodni, hogy nékiek az ő kérésekre az ő állapotryoknak mi vóltat meg-beszéllenék. De ezek olyian durvák és tudatlanok vóltanak, és az ő beszédek és le-írások olyan homályos és tekervényes vólt, hogy azokból igen keveset lehetett meg érteni. De avagy tsak annyit igen könnyen meg-értettek, hogy az ő szíveknek kevés meg-elégedése volt állapotryokkal; mivel ök magokat olyba képzelték, mint valamely rab-fzölgákat, kik tsak arra vólnának büntetettve, hogy az Urak kényes Életének fzolgáljanak; és hogy ök azokat, kik felettek vólnának, frigy szemekkel néznék.

Á' Hertzeg Kis-afzfzony látván ezeknek görömbaságokat keménnyen meg-parantsolta nékiek, hogy többször fzemei eleibe ne kerüljenek. De azonban telyefséggel nem-hihette, hogy a' régi Pásztori életnek ártatlanságáról és gyöngyörüségéről-való beszédek mesék vólnának; bizonyosá tette annak okiért ötöt abban a' Hopmester, hogy az emberi szív minden időben és minden Országban a' földön egy forma légyen, és hogy ez előtt két ezer Efstendökkel a' Pásztorok nem vóltak ártatla-

nábbak, boldogabbak és okosabbak, mint a' mai Páfz-
torok.

A' következendõ napon, mind addig folytatták ut-
tyokat, míg a' hévség arra nem kényszerítette õket, hogy
valamely árnyékos helyet vigyázzanak. Az úthoz nem
mefszre feküdt egy nagy erdõ, mellybe alig érkeztenek,
a' midõn észre-vették, hogy a' körül embereknek kel-
lene lakni. Az erdõben igen mesterségs sétáló helyek
võltanak; az üress helyeken páfint székek állottanak, a'
melyek virágokkal bé-voltanak borítatva, és a' fetaió-hely
mellet egy szép patakotska folydogalt, a' mely õket az
õ kedves tsergedezésével magokon kívül ragadta. Laffan
és szemlélõdve mendégéltek által az Erdõn, és minden fé-
le gondolatokat forgattak a' felõl címéjekben, a' ki
egy olyan pufztában, olly ártatlan gyönyörüséget készi-
zett vala.

Azután nem fokkára egy felséges Kastélyhoz ér-
keztenek, melly egy fei-emelkedett domb' tetején fek-
szik vala. Annak a' Kastélynak Ura õket igen kedve-
sen fogadta, és egy pompás asztalt készíttetett. Az õ
Gazdájoknak embersége arra vette õket, hogy egy-néhány
Hónapokig õ nálla maradának. A' Hertzeg minden Tse-
lédeket vigaknak, és a' Palota körül az egészsz Termé-
szetet mosolyogni látván, azt tartotta, hogy már a' Re-
metéhez kezdett útat meg-rövidíthetnék, mivel itt min-
den bizonnyal meg-találják azt, a' miért fáradnának. De
midõn õ ezen Környéknek Urát az õ nagy Jószágáért
és gyönyörüséges életéért boldognak hirdetné, így szol-
lót az néki egy mélly sóhajtással. Ez én állapotom ki-
vülrõl igen boldognak láttzik; de annak tsak a' színét
viseli. Az Egyiptomi Basa halálos ellenségem, még pe-
dig azért, hogy gazdag vagyok és engemet az emberek
szc-

szeregetnek. Eddig az Arabiai Hertzegek óltalmaztak tölle; de mivel a' Nagyoknak kegyelme álhatatlan, minden pertzen félelemben kell lennem, hogy ezen Hertzegek a' Basával meg-békéllenek, és engemet fel-dulnak és meg-ölnek. Ez okból az én Kintsemet meszfze más Országba szállítottam, és magam-is készen vagyok, hogy az első lárma-ütszre mindjárt kövefsem, a' hol más élet' nemére adom magamat.

A' Hertzegnek vére meg-hidegedett ezen Tudófi-tásra, és mivel már nem tartotta szükségtelennek az ő Remetéjéhez-való útazását, erősen el-végezték magok között, hogy más nap' tovább mennyenek, és ezen bátor-ságtalan helyet el-hagyják, a' hol az ő Életek veszedelemben eshetne.

Két napi utazások után a' harmadik napon meg-érkeztek a' Remetének barlangjához. A' Barlang fekütt egy Pálma-fákkal bé-nőz hegynék oldalán, annyira a' Nilus Viz-szakadásától, hogy az oda nem külömben hallatott, mint valamelly gyönyörűséges harmatozás, a' melly egy jól-rendelt elmét gondolkodásra és szemlélődésre indíthatott. A' barlangban külömb külömb rejtekek voltak, mellyek mint meg annyi házak vóltanak; a' mellyekbe szokta vala a' Remete az Útasokat bé-fogadni, ha azok az Éjszakától vagy valamelly terhes időtől útól érettek vala.

A' Remete az ő Barlangjának ajtaja előtt üle egy széken, hogy a' híves estvéli levegő-egyet szívja és egy könyv, penna és papiros vóltanak mellé téve. Ő maga mély gondolatokba merülve üldögéle, és az hozzá érkezett Útas tárfafágot észre nem vette. Azonban még meszfze tölle, hogy meg-látta, mindjárt azt mondotta

a' Hertzeg Kis-afzszony, hogy ő éppen nem viselné egy olyan Férjfiúnak tekintetét, a' ki meg-találta volna a' Böldogfágnak úttyát, avagy arra másokat taníthatna.

Hozzá érkezvén nagy tisztelettel köszöntek neki, mellyet ő olly pallérozott emberféggel fogadott-el, mint-ha valamely Nagy Udvarban fok esztendeig lakott volna. Kedves gyermekeim! így szolla az ő Vendégeinek, ha ti a' ti útatokat el-téveztettedek, én meg-mútatom azt néktek. De azonban, a' mennyire az én környűt-állásaim engedik, igen jó szízzel látlak benneteket. Azon, kívül sem vártok ti nyalánk tsemegéket egy Remetének barlangjában.

Meg-köszömvén nékie, bé-mentenek, és az ő barlangjában való szép rendnek és tisztaságnak kedveffége gyönyörködésbe meritette őket. A' Remete eleikbe Húst és bort tett; mert maga tsak gyümölszel és vízzel élt. Az ő beszédei vídámok, elevenek és minden hijábanvalóság nélkül-válok vóltanak, mellyek az ő úrazó feregének elméjében nagy vélekedést támasztottak ő iránta, úgy hogy már a' Hertzeg Kis-afzszony fietetett Itélet-tételét megbánni láttattatnék.

Nem-tsudáalom már, így kezdi végezetre beszédét a' Hopmeister, hogy kigyelmed a' maga hírét olly mesz-fze ki-terjesztette. Mi Arabiában hallottuk-meg a' kigyel-med Bóltseffégét, és azért jöttünk ide, hogy meg-értsük, mitsoda élet' nemét kelljen az embernek választani, ha böl-dogúl akar élni.

Annak, felele a' Remete, a' ki jámborúl él, minden élet' neme egy forma, és én más Régulat nem adhatok, hanem azt, hogy mind attól az ember tartóztat-meg magát, a' mi Roszsz. — A' tehát, monda a' Hertzeg

ezeg, a' Roszsztól leg-bátorfágofabban meg-tartóztattya magát, a' ki magánoffágra szánta magát, és az ő Életét egy barlangban tölti, mint kigyelmed Remete Úram.

Már tizen-öt esztendeje, a' miólta magánoffágbara élek, felele a' Remete; de én azt éppen nem-kivánnám, hogy az én példám fokakat követésemre indítana. Én ifjúfágomban hadi állapotban szolgáltam, és utóljára Generáliffá tétetttem. Sok Országokat jártam-bé: fok üt-közetekben és oftromláfokban vóltam jelen. De mivel egy ifjú Tifzeiömbé tétetttem, ezen Életet meg-untama és magamban el-végeztem, hogy életemnek hanyatló nap-jait nyúgodalommal rekeszszem-bé, mivel láttam, hogy a' Világ teli-vagyon tsalárdfággal, tzivódáfal és nyomorúfággal. Ezt a' barlangot választottam lakó-helyemnek, alkalmatoffá rendelttem, és mind azokkal fel-készítettem, valamelyek az élet' fenn-tartáfára szükfégsek.

Elsöben nagyon örvendettem ezen tsendes nyúgodalomnak az én Barlangomban, a' miképpen örül a' hajos, ki a' szélvész el-kerülte és bátórfágos ki-kétő helybe verekedett. Ezen örömöm leg-ottan meg-szúnt, mihelyt a' magánoffág elöttem ujffág nem kezdett lenni, és ofztár magamat a' plánták' és kövek visgáláfában foglaltam, a' mellyek itt az én barlangom körül találatnak. De ez a' gyönyörűfég-is elöttem tsak hamar ófág leve, mivel ezen keresgélésem továbbá semmi hasznomra nem szólgáltak nékem. Oh vajha ebbe a' barlangba nem hoztam vólna velem egygyütt ezen nyúghatatlankodó szivemet! Némelykor egészszén el-pirúlok, ha meg-gondolom, hogy én a' Roszszat külömben el nem tudtam távoztatni, hanem hogy magamat magános életre adtam, és magam elől az által minden jótselkedetre-való alkalmatoffágot önként el-zártam. Némelykor az üt-közik elmémbe, hogy en-

gemet nem annyira a' Virtus és jámborlág vettenek a' magánosságára, mint a' harag és kevélység; az én gondolataim mindenféle bolond tsapongásokra ragadtattak, és bánom hogy oly fokot vesztettem és oly keveset nyertem. Ha egy felől az én Barlangomban a' roszsz embereknek példajokat el-kerülöm: más felől a' jámborokkal való társalkodás nélkül vagyok; és ha én szinte semmi Roszszat nem tselekszem-is; de arra fints semmi alkalmatosságom, hogy Jót tselekedhessek. Én ezen életnek terhét már régen öszve-vettem az emberi életnek társaságbeli könnyebbségével, és erőssen meghatároztam magamban, hogy a' leg-első alkalmatossággal újra vizsgálmennek a' Világba.

Én mihelyt meg-láttam, mindjárt ki-néztem kigyelmedből u. m. a' Hertzeg Kis-aszszony elevenen, hogy a' kigyelmed Virtussa és böltseffége nem olyan meszsze terjedne-ki, ámbár azok által magának egészsz Ásiában olyan nagy hirt és tekintetet szerzett. Igen örvendek rajta, hogy jövendőléfemben meg-nem tsalattattam; de azon hofszankodom, hogy olyan hofszfú útát tettünk minden haszon nélkül.

A' Hertzeg-fi ellenben mély elmélkedésbe és gondolatokba merült vala, és nem tudott mit szóllani; mint hogy ötet a' Remete ugy meg-tsalta minden reménységében, hogy azt még tsak nem-is álmodta volna. Mivel pedig ő még most-is azt tartotta, hogy egy állapotnak, vagy egy élet' nemének boldogabbnak kell-lenni a' máfiknál, ilyen Tanátsot terjesztett az ő Nénnye' eleibe. Mi eddig u. m. a' Világot kevésbé esmértük, mintsem hogy a' boldogságot fel-találhattuk volna benne. Noha sem a' Pásztoroknál a' legelőkön, sem a' Remeténél nem lakik a' barlangban; tsak ugyan talám fel-táltathatik va-
la-

lahol. — Ezekután monda a' Hertzeg az ö Nénnyének, hogy ö a' Nagyoknak udvaraikba menne, hogy meg-lássa, ha vallyon nem a' Földnek Hatalmassainál lakoznék-é? a' Hertzeg Kis-afzszony pedig a' Közép rendüeknél keresné; mert az embereknek leg-alsó Rendjének, a' mint a' Hertzeg hifzi vala, abban semmi része nem vólna. A' Hertzeg Kis-afzszony helybe-hagyta javallását, és a' Hopmester magok akarattyokra botsarotta őket, hogy a' Hertzeg a' maga hibás vélekedése felöl annál jobban meggyözzettetnék.

Más nap' a' Hertzeg-Urfi az ö pompás úti társaságával egy Basának Udvarába érkezett. Mivel a' Hertzeg nagy gazdagfaggal birt, és igen fényesen élt, mindenkétöl tisztelettel fogadtatott, a' leg-főbb Udvariakkál barátságot vetett, és maga a' Basa is gyakran beszéltt ö véle.

Elsöben majd el-hitette magával a' Hertzeg, hogy ezen Basa a' maga Állapottyával meg-vólna elégedve, mint a' kinek mindenek mély tisztelettel járúlnának eleibe, mindenek engedelmeskednének, és a' kinek parantsolattyára egy egész Ország készzen állana. De midön meg-gondolta vólna, hogy olly fok ezernyi ezer közzül tsak egygyé lehetne vagy egygyének kellene lenni: az Uralkodásnak, kétségeskedni kezdett, hogy az az Egy tsupán tsak a' maga Állapotjáért légyen boldog, mivel külömben olly fok ezernyi ezer Jobbágyoknak mind boldogtalanoknak kellene lenni, mellyet ö azomban éppen nem-képzeltetett.

A' Hertzeg mihellyt esmerettséget-vetett a' Basának Udvari népével. mindjart által-látta, hogy majd minde-
 nik gyűlölné, a' ki valamely Fő-tisztségben vólna a' töb-

bieket, és viszont azok is gyűlöltetnének azoktól; és hogy nem egyéb volna minden életek, hanem a' Tsarlárságoknak, zenebonaságoknak szüntelenül folyó rendje. Többnyire azok, a' kik a' Basa körül forogtanak, csak azért küldettettek a' Sultántól, hogy az ő magaviselésére vigyázzanak, és leg-kissebb dolgáról-is hirt tegyenek. Csak hamar parantsolat érkezett azután, hogy a' Basasághól le-vettefsék. Őtet azért Vasha verték, azután Konstantinápolyba vitték, és senki sem hajtott többé reá:

Már most a' Hertzeg egészfzen meg-győzetterett abban, hogy nem lakott a' bődógság a' Basánál. Hanem azt gondolta, hogy talam egyedül csak a' Nagy-Sultán bődog az ő birodalmában. De ezen gondolattya sem fokkáig tartott, mert csak hamar az a' hir üté fülét, hogy a' Jantsárok pártot-ütvén, a' Sultánt meg-ölték.

Az alatt a' Hertzeg-Kis-afszony a' kisebb és külömb külömbféle Familiákat látogatta meg, ki minthogy böv kezü volt, mindenüvé szabadoson járhatott. Azokban a' Házakban, a' mellyekben járt a' Hertzeg Kis-afszony, az ifjú Kis-afszonykák vigak, elevenek és mofolygók voltanak; de a' Hertzeg Kis-afszony előtt csak hamar fel-fedeztetett, hogy minden ő gondolataik háborgók, kívánfagik gyermekiek, és gyönyörúségek mester-séges színbe öltöztettek valának. És ha szinte az örömök ártatlannak láttzot-is: de a' szerelem és más gyermekségek által ottanottan meg keferítettett. Irigykedtek egymásra a' szépségért és az öltözetbeli drágaságért. Sokan éppen olyan bolondokba szerettenek, mint magok voltak; mások azt tartották, hogy szeretni kellene, de módjával; még is hasonló esztelenek és vakok voltak. Igen ritkán találtak az okofságban és Virtusban gyönyörúséget, a' honnan minden vigafságok unalommal végezödött.

rúságokat bánattyakat szinte olyan hamar el-üzte egy kis mulatság és öröm, mint a' bánat örömeit; egyik indulattal alig kezdődött, már a' másik foglalta el-helyét. Egy szóval; az ő gondolataikban, kívánságaikban és Tanácsaikban semmi állandó és állhatatos nem találtott. Egygyik gondolattal szüntelen üzte a' másikat, mint a' második kö a' melyet a' vízbe hajtának el-rontya és semmivé tézi az elsőnek kerek-karikáját.

A' Hertzeg Kis-afszony, és az Ötse a' Nilus-part-hoz jó mezfze egy Nyári Szálláson öfzve-kerülvén, a' Napnak már nyugotra való fietésékor; egymásnak elő-beszéllették minden tapasztalásokat. A' Hertzeg Kis-afszony, így kezdte beszédét: Már egy időtől fogva elég alkalmatosságom volt fok külömb külömbféle Familiákkal tárfalkodnom, kik a' külső tekintetre boldogul és tsendefen láttatának élni, de még sem tudok egy Házat-is, melynek lakossai a' gondtól, unalomtól és bolondfágtól ne gyötrettetnének. A' Familiák, monda ő, nagyobb részén egymás között egyenetlenek. A' Gyermekek az ő Szüléiknek Vagyonnyaira áfítóznak, a' jó-téteményről el felejtkeznek, és a' háládatosság a' gonosz akarattal elnyomattatik. Egynéhány pénzen vett, vagy nálók szüjtett rab-szolgák az ő Tselédjeik, a' kiknek füleikbe öntik ki minden ő titkaikat; másoknak, az ő gazdag atyok' fiaiknak mordfágához kell magokat kéntelen alkalmaztatni, a' kik lehetetlen hogy tessenek nékiek; de azomban arra kell vigyázniok, hogy azokat meg-ne sérttsék. Egy szóval, én még egy Házat sem találtam, a' mely igazán bölldognak nevezhetné magát.

Mit tselekedjünk hát? felele a' Hertzeg, egészfen el szomorodva, Mennél tovább keressük, annál inkább nem találjuk azt, a' mit keresünk. Én tökéletesen meg-

vagyok a' fölöl győzetterve, hogy a' Nyugodalom és Böl-
dogfag nem lakik a' Földnek Nagygyainál ; De hát hol
keressük már?

Azonban mezfzfe meg-láttak egy öreg embert, kit
egy híres Philosophusnak tartottanak. — Amott jön egy
valaki, monda ö, a' kiben az Idö már az újfág' kíváná-
fát meg-fojtotta, és az értelmet meg-élefitette. Kérdjük-
meg tölle, hogy mint elégfzik-meg a' maga állapottyá-
val, általa talám meg-tudjuk, ha vallyon csak az Ifjúfág
nyomorgattatik-é, és vallyon a' Vénfégnek nints-é valami
jobb reményfége hátra?

A' Filofofushoz érkezvén, közfönének neki, és ké-
rök, hogy vélek sétálni mennyen. Az Öreg igen rendbe
szedett és ékes befzédü vala, és az idöt nekik, az ö
véle való tárfalkodás igen rövidde és hamar múlóvá tette
vala. Nagy örömét mütatta azon a' Filofofus, hogy ök
öret meg-nem útáltak, a' szálláfokig kéferte öket, és töl-
lök kérettetvén, oda vélek együtf bé-ment.

Jó Uram! monda a' Hertzeg Kis-afzfzony, egy eft-
véli sétálás egy olyan bölts Férjfúnak, a' millyenek nézem
kigyelmedet, fokkal több gyönyörüséget szerez, mint-
sem azt az ifjúfag és tudatlanság képzalhetné. Kegyel-
med mind annak, a' mit lát, okát és természetet jól-
tudja. Jól-tudja azt a' Törvényt, a' melly szerént foly-
nak a' vizek, azt az idöt, a' melyben a' bujdosó Tsif-
lagok a' magok furáfokat el-vegezik; egy szóval min-
den dolog alkalmatofsfágot szolgfáltat kigyelmednek a'
visgálódásra.

Az ébredt és eleven emberek, felele a' Filofofus,
gyönyörüségeket találhattyak az ö Sétáláfaikban. Az
öreg embernek elég az, ha nyugodalma lehet. Én reám
néz-

nézve a' Világ a' maga Módiját el-vefztette. Én meg-
elégfzem azzal, hogy tsendesen nyugfzom az alatt a' fa
alatt, a' melynek árnyékában vetélkedtem vala egy Ba-
rátommal ez előtt 30. ezftendővel, a' ki már régen ko-
porsójában nyugfzik. Ha az égre fel-nézek, a' Hóldnak
változása fájdalommal emlékeztet engemet az Életnek vi-
fzonragfágaira. Már régen meg-fzüntem a' Természetnek
fzépségére meg-vidámúlni; mert mit tartoznak én reám
azok a' dólgek, a' melyeket rövid idő mulva el-kell
hagynom.

Mindazáltal avagy tsak azon örvendhet, monda a'
Hertzeg, mikor el-gondolja, hogy jófágoson élt, a' Vi-
lágnak hafznos vólt, és hogy minden egy valófágos de-
rék embernek tartya.

A' Ditséret, monda a' Filofofus fel-fohajtáffal, az
öreg embernek tsak üres hang. Nintsen nékem Anyám,
ki az ő Fijának jó híren nevén örülhetne, sem feleségem,
ki az ő Férjének tífzteffégében részt vehetne. Én már min-
den Barátimat el-vefztettem, és már a' Világban nékem
femmi valamire-valónak nem lattzik. A' Ditséreten az
Ifjúfág kap; mivel ez, azt úgy nézi, mint az ő jöven-
dóbéli bóldogfágának Zalogát, kinek előtte még hófzfú
élet vagyon. De nékem, a' kinek fél lábom a' koporfó-
ban, igen kevés vagyon, a' mit más emberektől féltsek,
és még kevesebb, a' mit az ő felöllem-való Nagy-tartáfok-
tól reményljek. Ők ugyan töllem el-vehetnek valamit;
de femmit sem adhatnak. A' Gazdagfág nékem hafzon-
talan, és egy Fő hivatal nehéz lenne. Ha az én el-múlt
életemre gondolatommal visszfa-mégyek, ezer alkalmatof-
fágok jutnak efzembe, a' mellyekben a' Jót el-múlattam,
fok időt femmifégekben töltöttem, és a' Henyéség által
még többet vefttettem.el; és egyedül tsak ez az, a' mely
en.

engemet még némelykor nyughatatlankodtat, Azomban valófágos alázatoffággal várou azt az órát, mellyet a' természet már nem mefzŕze halafzthat, és reményilem, hogy azt a' bóldogfágot, a' melyet itt meg-nem találhaték, jövendőben el-érvén, birni fogom.

Mind azokból, a' mellyeket eddig a' Hertzeg látott és hallott, utóljára ezt az erös következeft tŕnálta: hogy a' bóldogfág, mellyet kereftenek, ſem ſemmi állapothoz, ſem ſemmi élet' idejéhez nintſen köttettette, és hogy azt, az életnek akár mely környül-álláfaiban meg-lehet nyerni, tsak magok akarják az emberek.

*A' Károlina' Kis-afzfzony' Napfolyta-könyvéböl
ki-wrattatott Részetske.*

Károlina Kis-afzfzonyt a' maga Tanítója arra ſzoktatta, hogy valami emlékezetre méltó fordúl-elő Nappal, mindent fel-jegyez az ő Napfolyta-könyvébe. Ebbe a' könyvbe ír hát fel minden meg-jegyzésre méltó dolgokat, a' melyre a' Vatsora ntán való két eſtvéli órákat fordíttya. Minden Szeredán és Szombaton el-olvaffa azt az ő Tanítója előtt, ki azokról-való itélet tételét néki meg-mondja, a' hol valamiben kéttŕŕe van, meg-magyarázza, és a' mellyeket hemályoſon ért, vagy ír, meg-világofíttya. Fzt a' könyvet Károlina igen-titkon tartya, és ſenkinek ſem mutattya ſoha, hanem tsak az ő Szüléinek és Tanítójának; de egyfzer az ő bátya Károly, rá akadván, belölle két ódalt ki-ira, a' melyből a' nevezetefebbet, mi ſem akarjuk el-titkolni.

Hétſön Auguſtusnak 17-dik napján. A' nagy hévfég miatt, a' melly ma égette a' földet, alig lelhettem helyemet, és rajta ſzinte nyughatatlankodni kezdtem: de leg-

ot-

—X—

ottan észre vettem, hogy türehetetlenkedni akartam, és meg-szégyenletem magamat. A' Hideg és a' Meleg a' szerető Istentől jönnek; a' ki' jobban tudja, miért legyen szükséges mind a' kettő; és az Isten ellen zúgolódni felettéb nagy véték-

Dél-ntán *Amália* egy pár órát el-vefzteté velem, a' mellyet én jobb dologra akarék fordítani. De betsületből kéntelenítottam vele a' társaságban lenni. Ez a' kis tsátságószüntelen tsak fetseg, még pedig haszontalanabbúl, mint sem hogy én halgathatnám ötöt. E' mellett minden gyermeknél nagyobbra tartya magát, és ezen gögöfségét értelemnek és észnek nevezi. De hallom, hogy más emberek-is fokban élnek ezen szóval: Értelem, a' kik nékem leg kisebb részben sem láttatnak értelmefeknek lenni. Meg-kédem a' Tanítómat, hogy valyon nintsen e' ezen szónak más értelme-is azon kívül, a' melyre ő tanított engemet,

Kedden Aug. 18-dikán. Ma *Beaumont Afzfzonyságának Kidedek' Tárbázából* a' Szépnek Meséjét olvastam. Valahányszor ezt a' Könyvet olvasom, mind annyiszor szívemben el-ragadtatom, és annak olvasásával bé nem rélek. Hallom hogy vagyon még ezen Angyali Afzfzonynak más nyelveken; *Ifjak Tárbáza* is: oh mennyi háládatóssággal tartoznám én annak, a' ki azt az én született nyelvemre forditaná! Isteni Beaumont! vajha én valaha tsak egy részét birhatnám-is a' te szelidféggel és alázatóssággal egybe-köttetett böltseffégednek és tudomátnyodnak! *)

Szer-

*) Itt egy pár köny-tseppék láttzatának a' papirofsar a' mellyet ez az érzékeny Leányzó ezen áldott Afzfzonyság' hamvainak áldozta,

Szeredán Aug. 19-dikén. Dél előtt kedves Szüléimmal a' mezőre mentem. A' paraszt emberek mindenütt az aratásban foglalatoskodtak, és mindnyájan örvendtenek, hogy az aratás oly gazdag volna. De mind azon Parasztok között, a' kiket láttam, és a' kikkel beszélttem, csak kettőt láttam, a' kik hálákat adtak annak, a' ki néki a' jó aratást parantsolta. Többnyire csak annak örültek, hogy már ólsóbb léfzen a' Kenyér vagy gabonát bővséggel takarhatnának-bé, a' mellyet ósztán drágán el-adnának. Honnan lehet az, hogy az embereknek nagyobb része olyan háládatlan az Istenhez, holott még az ebetském-is hizelkedik nékem, ha néki kenyeret adok?

Dél-után egy szomszéd falusi Nemes ember meg-látogatta az én édes Atyámat. El-hozta magával a' Fiját-is, ki mint egy tizenkét esztendőös vala. Ah mely gaz ember vala az! Minden szöröm fel-borzad, midön rólla gondolkodom. Noha még csak kitsiny vólt, még-is úgy tudott káromkodni, mint a' leg-gonoszabb gyermek. Hogy őtet a' szolgálja egyszeribe fel-nem ültette a' Lóra, mely az udvaron vala, egy bottal főbe akarta ütni. Kérdém tőlle: ha olvasta volna é az *Ábel' halálát*? de ő csak káromkodék és monda; hogy ő annak hírét sem hallotta volna. Az olyan ízetlen Meséket nem-vólna, szükség egy nemes embernek tudni. Oh meg-vefzett ember! az én *Gefneremet* hát nem szükség tudni? Estve-felé egy paraszt gyermek egy Tengelitzet hozott nékem; de ez a' vad ember ki-tekerte a' kezéből, és szeme látára el-tapodta. A' szegény gyermek síráfra fakadt s én-is: de ő még ki-nevetett bennünket. Szegény ártatlan állatotska! A' ki egy olyan állatotskát meg-ölni nem irtózik, annak valóban igen roszsz szívének kell-lenni. Eléggé meg nem köszönhetem az én Istenemnek, hogy nékem olyan Szüleket adott, a' kik jobban neveltek engemet, mint ez a' kis ember-tsuda neveltetett.

A' többit Máskor.